

ਯੂਸੁਫ ਕੋਲ ਐਲਾਨ ਅਤੇ ਕੁਆਰੀ ਤੋਂ ਜਨਮ (1:18-25)

ਯਿਸੂ ਦੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਦੀ ਮਸ਼ਹੂਰ ਕਹਾਣੀ 1:18-25 ਵਿਚ ਦੱਸੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਯਿਸੂ ਦੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਜਨਮ ਦੇ ਯੂਸੁਫ ਕੋਲ ਐਲਾਨ, ਮਰੀਅਮ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਕੋਲ ਅਤੇ ਖ਼ਾਸ ਕਰ ਖ਼ੁਦ ਮਰੀਅਮ ਕੋਲ ਐਲਾਨ ਤੋਂ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਸਿਰਫ਼ ਕਲਪਨਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

ਇਸ ਵਿਰਤਾਂਤ ਵਿਚ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਯਿਸੂ ਨਬੂਵਤ ਦਾ ਪੂਰਾ ਹੋਣਾ ਸੀ ਭਾਵ ਖ਼ੁਦਾ ਦੀ ਯੁਗਾਂ ਤੋਂ ਬਣਾਈ ਗਈ ਯੋਜਨਾ ਅਖ਼ੀਰ ਵਿਚ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਵਿਚ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਉਗਾੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਯਿਸੂ ਕੋਈ ਆਮ ਇਨਸਾਨ ਨਹੀਂ ਸੀ; ਉਸ ਦਾ ਗਰਭ ਵਿਚ ਆਉਣਾ ਪਵਿੱਤਰ ਆਤਮਾ ਵੱਲੋਂ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਉਹ ਦੇਹਧਾਰੀ ਹੋਇਆ ਖ਼ੁਦਾ ਸੀ ਵਚਨ ਉਸ ਦੇ ਦੁਨਿਆਵੀ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਦੇ ਧਰਮੀ ਵਿਹਾਰ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੁਆਉਂਦਾ ਹੈ ਭਾਵ ਉਸ ਸਲੀਕੇ ਵਿਚ ਜਿਸ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਯਿਸੂ ਨੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕੀਤਾ, ਕੋਈ ਚਾਲਬਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਧਰਮ ਸੰਕਟ—“ਗਰਭਵਤੀ ਪਾਈ ਗਈ” (1:18)

¹ਯਿਸੂ ਮਸੀਹ ਦਾ ਜਨਮ ਇਉਂ ਹੋਇਆ ਕਿ ਜਾਂ ਉਹ ਦੀ ਮਾਤਾ ਮਰੀਅਮ ਦੀ ਯੂਸੁਫ ਨਾਲ ਕੁੜਮਾਈ ਹੋਈ ਸੀ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਪਵਿੱਤਰ ਆਤਮਾ ਤੋਂ ਗਰਭਵਤੀ ਪਾਈ ਗਈ।

ਆਇਤ 18. 1:18 ਵਿਚ ਅਨੁਵਾਦ ਹੋਇਆ ਸ਼ਬਦ ਗਰਭਵਤੀ ਦਾ ਯੂਨਾਨੀ ਸ਼ਬਦ (*genesis*) 1:1 ਤੋਂ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਨੂੰ ‘ਕੁਲਪੱਤਰੀ’ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਹਿਲਾ ਹਵਾਲਾ ਮਸੀਹਾ ਦੀ ਮਨੁੱਖੀ ਵੰਸ਼ਾਵਲੀ ਦੇ ਆਰੰਭ ਨੂੰ ਠਹਿਰਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਦਕਿ ਦੂਜਾ ਹਵਾਲਾ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਯਿਸੂ ਮਸੀਹ ਦੇ ਆਉਣ ਦੀ ਇਕ ਨੇੜ ਬਾਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਦੀ ਮਾਤਾ ਮਰੀਅਮ¹ ਦੀ ਯੂਸੁਫ ਨਾਲ ਕੁੜਮਾਈ ਹੋਈ ਸੀ, ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਯਹੂਦੀ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਮੰਗਣੀ ਆਧੁਨਿਕ ਪੱਛਮੀ ਕੁੜਮਾਈ ਨਾਲੋਂ ਬਹੁਤ ਪੱਕੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ (ਵਿਵਸਥਾਸਾਰ 20:7)।² ਕੁੜਮਾਈ ਹੋਏ ਹੋਏ ਜੋੜੇ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ ਤੇ ਵਿਆਹ ਹੋਏ ਹੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਉਹ ਇਕੱਠੇ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਯੂਸੁਫ ਅਤੇ ਮਰੀਅਮ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ‘ਪਤੀ’ (1:19) ਅਤੇ ‘ਪਤਨੀ’ (1:20)³ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੇ ਕੁੜਮਾਈ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਆਦਮੀ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨੂੰ ਤੋੜਨਾ ਚਾਹੇ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਔਰਤ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ‘ਤਲਾਕਨਾਮਾ’ ਬਿਲਕੁਲ ਉਵੇਂ ਹੀ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਆਹ ਹੋ ਚੁੱਕਿਆ ਹੋਵੇ (ਵਿਵਸਥਾਸਾਰ 24:1-4; ਮਰਕੁਸ 10:4)।⁴ ਇਹ ਤਲਾਕਨਾਮਾ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਦੋ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ

ਦਸਤਖਤ ਨਾਲ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ, ਜਾਂ ਪਤੀ ਤੋਂ ਪਤਨੀ ਤਕ ਪਹੁੰਚਣ ਵਾਲੇ ਤਲਾਕਨਾਮੇ ਲਈ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਦੋ ਗਵਾਹ ਹੋਣੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਨ। ਇਸ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਕਿਸੇ ਜੱਜ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੀ ਸੀ।⁵ ਮਿਸ਼ਨਾਰ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਤਲਾਕਨਾਮੇ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ‘‘ਲੈ, ਤੈਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੁਰਖ ਨਾਲ [ਵਿਆਹ] ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ।’’⁶ ਜੇ ਕੁੜਮਾਈ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਮੁੰਡੇ ਜਾਂ ਕੁੜੀ ਤੋਂ ਕੋਈ ਮਰ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜ਼ਿੰਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਸਾਥੀ ਨੂੰ ਵਿਧਵਾ ਜਾਂ ਰੰਡਾ ਹੋ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਕੁੜਮਾਈ ਕੁਝ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਇਕ ਸਾਲ ਤਕ ਹੁੰਦੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਬਾਅਦ ਲਾੜਾ ਆਪਣੀ ਲਾੜੀ ਨੂੰ ਲੈਣ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਉੱਥੇ ਰੱਖਣ ਦੇ ਲਈ ਜਿੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਆਹ ਹੋਣ ਤੇ ਆਪਣਾ ਘਰ ਬਣਾਉਣਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਬਰਾਤ ਲੈ ਕੇ ਆਉਂਦਾ ਸੀ (ਵੇਖੋ 22: 1-14; 25: 1-13)।

ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਪਵਿੱਤਰ ਆਤਮਾ ਤੋਂ ਗਰਭਵਤੀ ਪਾਈ ਗਈ। ਇੰਜੀਲ ਦਾ ਲੂਕਾ ਦਾ ਵਿਰਤਾਂਤ ਮਰੀਅਮ ਕੋਲ ਫ਼ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੇ ਐਲਾਨ ਅਤੇ ਇਲਿਸ਼ਬਾ ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਵੇਰਵਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ (ਲੂਕਾ 1:26-56)। ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਬਾਅਦ ਉਹ ਘਰ ਚਲੀ ਗਈ ਅਤੇ ਜ਼ਾਹਿਰ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਗਰਭਵਤੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਨਜ਼ਰ ਆਉਣ ਲਗ ਪਏ। ਯੂਸੂਫ਼ ਦਾ ਮਰੀਅਮ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵਿਆਹ ਵਾਲਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਲੱਗਾ ਕਿ ਉਹ ਬੇਵਫ਼ਾ ਨਿੱਕਲੀ ਹੈ। ਸ਼ਰ੍ਹਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੋਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਵੀ ਬੇਵਫ਼ਾ ਹੋਣ ਨੂੰ ਵਿਭਚਾਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਪਥਰਾਅ ਕਰਕੇ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ (ਵਿਵਸਥਾਸਾਰ 22:23, 24)।

ਬਰਕਤ—ਉਹ ਪੁੱਤਰ ਮੁਕਤੀਦਾਤਾ ਹੋਵੇਗਾ (1:19-21)

¹⁹ਤਦ ਉਹ ਦੇ ਪਤੀ ਯੂਸੂਫ਼ ਨੇ ਜਿਹੜਾ ਧਰਮੀ ਪੁਰਖ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਕਿ ਉਹ ਨੂੰ ਕਲੰਕਣ ਪਰਗਟ ਕਰੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਕੀਤੀ ਜੋ ਉਹ ਨੂੰ ਚੁੱਪ ਕੀਤੇ ਤਿਆਗ ਦੇਵੇ।²⁰ਪਰ ਜਾਂ ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਵਿਚ ਪਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਤਾਂ ਵੇਖੋ, ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਇਕ ਦੂਤ ਨੇ ਸੁਣਨੇ ਵਿਚ ਉਹ ਨੂੰ ਦਰਸ਼ਣ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ, ਹੇ ਯੂਸੂਫ਼ ਦਾਉਦ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਤੂੰ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਮਰੀਅਮ ਨੂੰ ਅਪਣੇ ਘਰ ਲਿਆਉਣ ਤੋਂ ਨਾ ਡਰ ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਹੜਾ ਉਹਦੀ ਕੁੱਖ ਵਿਚ ਆਇਆ ਹੈ ਉਹ ਪਵਿੱਤਰ ਆਤਮਾ ਤੋਂ ਹੈ।²¹ਅਤੇ ਉਹ ਪੁੱਤਰ ਜਣੇਗੀ ਅਤੇ ਤੂੰ ਉਹਦਾ ਨਾਮ ਯਿਸੂ ਰੱਖੀ ਕਿਉਂ ਜੋ ਉਹ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਾਪਾਂ ਤੋਂ ਬਚਾਵੇਗਾ।

ਆਇਤ 19. ਮਰੀਅਮ ਦੇ ਪਤੀ ਯੂਸੂਫ਼ ਨੂੰ ਜਦ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਉਹ ਗਰਭਵਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਜਾਣਿਆ ਕਿ ਉਹ ਬੱਚੇ ਦਾ ਪਿਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਫ਼ੈਸਲਾ ਲੈਣਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਹ ਧਰਮੀ ਪੁਰਖ ਸੀ ਜੋ ਖ਼ੁਦਾ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਚਾਹਵਾਨ ਸੀ। ਪਰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਕਿ ਮਰੀਅਮ ਨੂੰ ਕਲੰਕਣ ਪਰਗਟ ਕਰੇ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਪਥਰਾਅ ਨਾਲ ਮਰਨ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹਨੂੰ ਚੁੱਪ ਕੀਤੀਆਂ ਤਿਆਗ ਦੇਵੇ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਕਿਰਿਆ ਸ਼ਬਦ ‘‘ਤਿਆਗ ਦੇਵੇ’’ (*apoluō*) ਦਾ ਅਰਥ ‘‘ਤਲਾਕ’’ ਹੈ। ਡੋਨਲਡ ਏ. ਹੈਗਨਰ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, ‘‘ਯੂਸੂਫ਼ ਮਰੀਅਮ ਨੂੰ ਵਿਭਚਾਰਣੀ ਨਹੀਂ ਵਿਖਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਤਾਂਵੀਂ ਉਸ ਨੇ ਉਸ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਸੀ ਜੋ ਸਾਫ਼ ਤੌਰ ਤੇ ਪਾਪ ਦੀ ਦੋਸ਼ੀ ਸੀ।’’⁷

ਇਸ ਤੇ ਵੀ ਸਵਾਲ ਹੈ ਕਿ ਯੂਸੂਫ਼ ਕੋਲ ਪਥਰਾਅ ਦਾ ਬਦਲ ਸੀ ਵੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਰੌਬਟ ਐਚ. ਗੁੰਡਰੀ ਨੇ ਧਿਆਨ ਦੁਆਇਆ ਹੈ, ‘‘ਰੱਬੀਆਂ ਦੇ ਕੁਝ ਸਬੂਤ ਨਾਲ ਠਹਿਰਾਏ ਹੋਏ ਪਥਰਾਅ ਤੋਂ

ਰਾਹਤ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ... ਅਤੇ ਮੱਤੀ ਵਿਚ ਇੱਥੇ ਮੁਜਰਮ ਆਦਮੀ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸੀ।⁸ ਜ਼ਨਾਹ ਵਿਚ ਫੜੀ ਗਈ ਔਰਤ ਤੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਦੀਆਂ (ਯੂਹੰਨਾ 7:53-8:11), ਡੀ. ਏ. ਕਾਰਸਨ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ 'ਪਹਿਲੀ ਸਦੀ ਵਿਚ ਯਹੂਦੀਆਂ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ... ਦੇ ਖ਼ਾਸ ਹੱਕ ਮਿਲੇ ਹੋਏ ਸਨ।'⁹ ਪਰ ਮਸੀਹ ਦੇ ਜਨਮ ਦੇ ਕੁਝ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਰੋਮੀਆਂ ਨੇ ਯਹੂਦੀਆਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਲੈ ਲਈ ਸੀ¹⁰ (10:18; 12:14 ਤੇ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਵੇਖੋ)।

ਯੂਸੁਫ਼ ਨੇ ਆਪਣੀ ਲਾੜੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਆਮ ਬੇਇੱਜ਼ਤ ਕਰਨ ਦੀ ਛੁੱਟ ਦਿੰਦਿਆਂ ਉਸ ਉੱਤੇ ਰਹਿਮ ਕਰਨ ਦਾ ਮਨ ਬਣਾ ਲਿਆ ਸੀ। ਡਗਲਸ ਆਰ. ਏ. ਹੇਅਰ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ 'ਉਸ ਨੇ ਰਿਸ਼ਤਾ ਤੋੜਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਗੁੱਸੇ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਡੂੰਘੀ ਧਾਰਮਿਕ ਸ਼ਰਧਾ ਕਰਕੇ ਕੀਤਾ।'¹¹ ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, 'ਯੂਸੁਫ਼ ਮੱਤੀ ਨੂੰ ਪਿਆਰੇ ਨਿਯਮ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਹਿੰਦਾ ਸੀ ਕਿ 'ਮੈਂ ਦਯਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ, ਨਾ ਬਲਿਦਾਨ' (ਹੋਸ਼ੇਆ 6:6, 9:13 ਅਤੇ 12:7) ਦੋਹਾਂ ਵਿਚ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ।'¹²

ਆਇਤ 20. ਯੂਸੁਫ਼ ਵੱਲੋਂ ਫੈਸਲਾ ਲੈ ਲਏ ਜਾਣ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੇ ਸੁਫ਼ਨੇ ਵਿਚ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਇਕ ਦੂਤ ਨੇ ਉਹਨੂੰ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੇ ਯੂਸੁਫ਼ ਦਾਉਦ ਪੁੱਤਰ ਤੂੰ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਘਰ ਲਿਆਉਣ ਤੋਂ ਨਾ ਡਰ। ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਮਰੀਅਮ ਨੂੰ ਚੁੱਪ ਕਰਕੇ ਤਲਾਕ ਦੇਣ ਦਾ ਖ਼ਿਆਲ ਬਦਲ ਲਿਆ। 'ਯੂਸੁਫ਼ ਅੱਗੇ ਆਪਣੇ ਬੇਕਸੂਰ ਹੋਣ ਦੇ ਮਰੀਅਮ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਬੇਸ਼ੱਕ ਹੁਣ ਸੱਚ ਲਗ ਰਹੇ ਸਨ।'¹³

ਯੂਸੁਫ਼ ਦੇ ਸੁਪਨੇ ਜਨਮ ਦੇ ਵਿਰਤਾਂਤ ਵਿਚ ਦੀ ਪਿਰੋਓ ਹੋਏ ਸਨ (1:20; 2:12, 13, 19, 22)। ਰੌਬਰਟ ਐਚ. ਮਾਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ, 'ਵੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਯੂਸੁਫ਼ ਆਪਣੇ ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਵਾਲੇ ਹਮਨਾਮ [ਯਾਕੂਬ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਯੂਸੁਫ਼] ਨਾਲ ਮਿਲਦਾ ਜੁਲਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਸੁਪਨਿਆਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਇਕ ਧਰਮੀ ਪੁਰਖ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮਿਸਰ ਵਿਚ ਜਾਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।'¹⁴ ਬੈਨ ਵਿਦਰਿੰਗਟਨ ਤੀਜੇ ਦੀ ਟਿੱਪਣੀ ਹੈ:

[ਮੱਤੀ] ਮਰੀਅਮ ਦੀ ਸ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਖ਼ੁਦਾਈ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਤੇ ਯੂਸੁਫ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਤੇ ਧਿਆਨ ਦੁਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਖ਼ਾਸਕਰ ਵਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਯੂਸੁਫ਼ ਨੂੰ ਖ਼ੁਦਾ ਦੀ ਇੱਛਾ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਬਾਰ ਬਾਰ ਸੁਪਨੇ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਕੋਈ ਸੰਜੋਗ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਯਿਸੂ ਦੇ ਇਲਾਵਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਵਿਚ ਸਿਰਫ਼ ਯੂਸੁਫ਼ ਨੂੰ ਹੀ 'ਦਾਉਦ ਦਾ ਪੁੱਤਰ' ਆਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪੁਰਖੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਖ਼ੁਦਾ ਦੀ ਹਦਾਇਤ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਮਰੀਅਮ ਅਤੇ ਯੂਸੁਫ਼ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਿਫ਼ਾਜ਼ਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।¹⁵

'ਦਾਉਦ ਦਾ ਪੁੱਤਰ' ਸਿਰਲੇਖ ਵਿਚ ਇਸ ਗੱਲ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਯੂਸੁਫ਼ ਜੋ ਯਿਸੂ ਦਾ ਸੋਤੇਲਾ ਪਿਤਾ ਬਣਿਆ, ਦਾਉਦ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਦੇ ਖ਼ਾਨਦਾਨ ਵਿੱਚੋਂ ਸੀ, ਜੋ ਉਹ ਤੱਥ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਕੁਲਪੱਤਰੀ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ (1:1, 6, 16)।

ਮਰੀਅਮ ਕੋਲ ਐਲਾਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ, ਇਤਲਾਹ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਫ਼ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੇ ਨਾਂਅ ਜਿਬਰਾਈਲ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ (ਲੂਕਾ 1:26)। ਯੂਸੁਫ਼ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਇਤਲਾਹ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਫ਼ਰਿਸ਼ਤੇ ਦਾ ਨਾਂਅ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ। ਫ਼ਰਿਸ਼ਤੇ ਨੇ ਯੂਸੁਫ਼ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਮਰੀਅਮ ਦੀ ਕੁੱਖ ਵਿਚ ਸੀ ਉਹ ਪਵਿੱਤਰ ਆਤਮਾ ਤੋਂ ਸੀ। ਮੇਅਜਜ਼ੇ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਇਸ ਗਰਭਵਤੀ ਹੋਣ ਦਾ ਮੱਤੀ ਦਾ ਵੰਗ ਸੰਜਮ ਭਰਿਆ ਵੀ ਸੀ ਅਤੇ ਸਨਮਾਨ ਵਿਖਾਉਣ ਵਾਲਾ ਵੀ (1:18, 20)। ਹੈਗਨਰ ਨੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਹੈ,

‘ਸਾਨੂੰ ਕਿਸੇ ਦੇਵਤਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਦੇਵੀ ਨਾਲ ਸਰੀਰਕ ਸਬੰਧ ਹੋਣ ਦੀ ਮੂਰਤੀਪੂਜਕ ਧਾਰਣਾ [ਯੂਨਾਨੀ ਮਿਥਹਾਸ ਵਿਚ ਆਮ ਗੱਲ] ਬਲਕਿ ਆਪਣੇ ਮਕਸਦਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਿਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਮਰੀਅਮ ਵਿਚ ਖੁਦਾ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾਤਮਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਗੱਲ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।’¹⁶ ਪਵਿੱਤਰ ਆਤਮਾ ਨੇ ਪਵਿੱਤਰ ਬੀ ਨਾਲ ਮਰੀਅਮ ਦੀ ਕੁੱਖ ਵਿਚ ਇਕ ਆਂਡੇ ਨਾਲ ਉਸ ਦੀ ਗੋਦ ਭਰ ਦਿੱਤੀ, ਤਾਂ ਜੋ ਉਸ ਮੇਲ ਨਾਲ ਮਨੁੱਖ ਅਤੇ ਖੁਦਾ ਦੋਹਾਂ ਦਾ ਫਲ ਮਿਲੇ (ਲੂਕਾ 1:31-35)। ਮਰੀਅਮ ਦੀ ਕੁੱਖ ਵਿਚ ਬਣਿਆ ਬੱਚਾ, ਮਨੁੱਖੀ ਦੇਹ ਵਿਚ ਲਿਪਟਿਆ ‘ਖੁਦਾ ਦਾ ਵਚਨ’ ਸੀ (ਯੂਹੰਨਾ 1:1, 14)। ਰੱਬੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਸੰਖੇਪ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਡੇਵਿਡ ਹਿੱਲ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, ‘ਜਿਵੇਂ ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਨੀਂਹ ਰੱਖਣ ਵੇਲੇ ਖੁਦਾ ਦਾ ਅਤਮਾ ਹਰਕਤ ਵਿਚ ਸੀ, ਉਵੇਂ ਹੀ ਆਤਮਾ ਨਾਲ ਇਸ ਦੇ ਨਵਾਂ ਬਣਨ ਵਿਚ ਹਰਕਤ ਹੋਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਸੀ।’¹⁷ ਉਸ ਨੇ ਹੋਰ ਕਿਹਾ ਹੈ, ‘ਮੱਤੀ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਖੁਦਾ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾਤਮਕ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਗਤੀਵਿਦੀ (‘ਪਵਿੱਤਰ ਆਤਮਾ’) ਛੁਡਾਉਣ ਵਾਲੇ ਮਸੀਹਾ ਦੇ ਕੁੱਖ ਵਿਚ ਆਉਣ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਨਵੀਂ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ।’¹⁸

ਆਇਤ 21. ਫਰਿਸ਼ਤੇ ਨੇ ਯੂਸੁਫ ਨੂੰ ਹੋਰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮਰੀਅਮ ਦੀ ਕੁੱਖ ਵਿਚਲਾ ਬੱਚਾ ਪੁੱਤਰ ਸੀ। ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਮ ਯਿਸੂ ਹੋਣਾ ਸੀ, ਕਿਉਂ ਜੋ ਉਹ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਾਪਾਂ ਤੋਂ ਬਚਾਵੇਗਾ। ‘ਯਿਸੂ’ (*Iēsous*) ਇਬਰਾਨੀ ਨਾਂਅ ‘ਯਹੋਸ਼ੁਆ’ (*Yehoshua*) ਦਾ ਯੂਨਾਨੀ ਰੂਪ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ‘ਯਾਹਵੇਹ ਮੁਕਤੀ ਹੈ।’ ਇਹ ਆਮ ਯਹੂਦੀ ਨਾਂਅ (ਗਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 13:6; ਕਲੁਸੀਆਂ 4:11) ਇਸ ਕਰਕੇ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਉਸ ਮਕਸਦ ਦਾ ਸਾਫ਼ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਸੀ ਜਿਹਦੇ ਲਈ ਖੁਦਾ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਹ ਮਕਸਦ ‘ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਾਪਾਂ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣਾ’ ਸੀ (ਵੇਖੋ ਯਸਾਯਾਹ 53:5, 6; ਯਿਰਮਿਯਾਹ 31:31-34; ਮੱਤੀ 20:28; 26:26-28; ਗਲਾਤੀਆਂ 4:4, 5; 1 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 1:15)।

ਅਪੋਕ੍ਰਿਫ਼ਾ ਤੋਂ ਇਕ ਆਇਤ ਵੀ ਨਾਂਅ ਦੇ ਇਸ ਅਰਥ ਤੇ ਖੇਡ ਕਰਦੀ ਹੈ:

ਨੂਨ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਯਹੋਸ਼ੁਆ ਜੰਗ ਵਿਚ ਸੂਰਮਾ ਸੀ,
ਅਤੇ ਨਬੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਵਿਚ ਮੂਸਾ ਦਾ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ।
ਉਹ ਆਪਣੇ ਨਾਂਅ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ, ਖੁਦਾ ਦੇ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਆਪਣੇ ਵੱਡਾ ਬਚਾਉਣ ਵਾਲਾ ਬਣਿਆ,
ਉਸ ਨੇ ਇਸਰਾਏਲ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਵਿਰਾਸਤ ਦੁਆਉਣ ਲਈ
ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਉੱਠਣ ਵਾਲੇ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ।¹⁹

ਪਹਿਲਾ ਯਹੋਸ਼ੁਆ ਭਾਵੇਂ ਇਕ ਫ਼ੌਜੀ ਮੁਕਤੀਦਾਤੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਆਇਆ, ਪਰ ਦੂਜਾ ਯਹੋਸ਼ੁਆ (ਯਿਸੂ) ਇਕ ਰੁਹਾਨੀ ਮੁਕਤੀਦਾਤੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਆਇਆ। ਉਹ ਕਿਸੇ ਕੌਮੀ ਮਕਸਦ ਭਾਵ ਰੋਮੀ ਜੁਲਮ ਤੋਂ ਰੋਮੀਆਂ ਨੂੰ ਛੁਡਾਉਣ ਜਾਂ ਧਰਮੀ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਦੁਨਿਆਵੀ ਰਾਜ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਇਸ ਦੀ ਥਾਂ ਉਹ ਮਨੁੱਖ ਜਾਤੀ ਨੂੰ ਪਾਪ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਅਤੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਤੋਂ ਛੁਡਾਉਣ ਆਇਆ (ਵੇਖੋ ਰੋਮੀਆਂ 3:23, 24; 6:23)। ਲਿਓਨ ਮੋਰਿਸ ਨੇ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ‘ਉਹ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਾਪਾਂ ਤੋਂ ਬਚਾਵੇਗਾ’ ਵਿਚ ਵਿਅਕਤੀਵਾਚਕ ਪੜਨਾਓ ‘ਉਹ’ (*autos*) ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ ‘ਉਹੀ, ਅਤੇ ਹੋਰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ।’²⁰

ਯਿਸੂ ਪਹਿਲਾਂ ‘ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ (ਯਹੂਦੀ ਕੌਮ) ਕੋਲ ਆਇਆ’ ਪਰ ਉਹ ਸਾਰੀ ਮਨੁੱਖ ਜਾਤੀ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਆਇਆ ਸੀ (ਯੂਹੰਨਾ 3:16-21)। ਯਹੂਦੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਨਕਾਰ ਦਿੱਤਾ (ਯੂਹੰਨਾ 1:11), ਪਰ ਗੈਰਕੌਮਾਂ ਦਾ ਵੀ ਉਸ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿਚ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ

ਗਿਆ। ‘ਜਿੰਨਿਆਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕਬੂਲ ਕੀਤਾ ਉਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਹੋਣ ਦਾ ਹੱਕ ਦਿੱਤਾ ਅਰਥਤਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਨਾਮ ਉੱਤੇ ਨਿਹਚਾ ਕੀਤੀ’ (ਯੂਹੰਨਾ 1: 12)। ਇਹਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਯਕੀਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ‘ਖੁਦਾ ਦੀ ਸੰਤਾਨ’ ਹਨ, ਬਲਕਿ ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਨਿਹਚਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖੁਦਾ ਦੀ ਸੰਤਾਨ ਹੋਣ ਦਾ ਹੱਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਹਰ ਸ਼ਖ਼ਸ ਮਰੇਗਾ (ਇਬਰਾਨੀਆਂ 9:27), ਪਰ ਸਿਰਫ਼ ਯਿਸੂ ਹੀ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਖ਼ਾਸ ਕਰਕੇ ਮਰਨ ਲਈ ਹੀ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਉਹ ਸਾਡੇ ਪਾਪਾਂ ਲਈ ਸੰਪੂਰਣ ਬਲੀਦਾਨ ਬਣਨ ਆਇਆ (ਇਬਰਾਨੀਆਂ 9:26-28; 10:5-10; 1 ਯੂਹੰਨਾ 2:2; 4:10)।

ਨਬੂਵਤ—ਕੁਆਰੀ ਤੋਂ ਜਨਮ (1:22, 23)

²²ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਇਸ ਲਈ ਹੋਇਆ ਕਿ ਜਿਹੜੀ ਗੱਲ ਪ੍ਰਭੂ ਨੇ ਨਬੀ ਦੀ ਜ਼ਬਾਨੀ ਆਖੀ ਸੀ ਉਹ ਪੂਰੀ ਹੋਵੇ ਕਿ ²³ਵੇਖੋ ਕੁਆਰੀ ਗਰਭਵਤੀ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਪੁੱਤਰ ਜਣੇਗੀ। ਅਤੇ ਉਹ ਉਸ ਦਾ ਨਾਮ ਇਮਾਨੁਏਲ ਰੱਖਣਗੇ। ਜਿਹਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ‘ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਅਸਾਡੇ ਸੰਗ’।’

ਆਇਤ 22. ਇਸ ਆਇਤ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਈ ਹਵਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪਹਿਲੇ ਹਵਾਲੇ ਹਨ ਜੋ ਇਹ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਯਿਸੂ ਨੇ ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਦੀਆਂ ਨਬੂਵਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ [ਕੀਤਾ] (1:22; 2:15, 17, 23; 4:14; 8:17; 12:17; 13:35; 21:4; 26:56; 27:9)। ਪਹਾੜੀ ਉਪਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਯਿਸੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ, ‘ਇਹ ਨਾ ਸਮਝੋ ਭਈ ਮੈਂ ਤੁਰੇਤ ਯਾ ਨਬੀਆਂ ਨੂੰ ਖੰਡਣ ਆਇਆ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਖੰਡਣ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਪੂਰਿਆਂ ਕਰਨ ਨੂੰ ਆਇਆ ਹਾਂ’ (5:17)। ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਇਸ ਭਾਗ ਵਿਚਲੇ ਮੋਅਜਜ਼ੇ ਨਾਲ ਗਰਭਵਤੀ ਹੋਣ ਅਤੇ ਮਸੀਹ ਤੇ ਕੁਆਰੀ ਤੋਂ ਜਨਮ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ (1:18-25)। ਮੱਤੀ ਨੇ ਸਾਫ਼ ਤੌਰ ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪ੍ਰਭੂ ਨੇ ਨਬੀ ਦੀ ਜ਼ਬਾਨੀ ਹੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜਦਕਿ ਹੋਰ ਮੌਕਿਆਂ ਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਨਬੀ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ ਅਤੇ ਖੁਦਾਈ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਦੇ ਹੋਣ ਦੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਮੰਨ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਅਨਾਮ ਨਬੀ ਯਸਾਯਾਹ ਹੀ ਹੈ।

ਆਇਤ 23. ਇਹ ਆਇਤ ਯਸਾਯਾਹ 7: 14 ਤੋਂ ਲਈ ਗਈ ਹੈ: ‘ਵੇਖੋ ਕੁਆਰੀ ਗਰਭਵਤੀ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਪੁੱਤਰ ਜਣੇਗੀ। ਅਤੇ ਉਹ ਉਸ ਦਾ ਨਾਮ ਇਮਾਨੁਏਲ ਰੱਖਣਗੇ।’ ਮੱਤੀ ਨੇ ਸਪਤਤੀ ਅਨੁਵਾਦ ਨੂੰ ਹੀ ਲਿਆ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਯੂਨਾਨੀ ਸ਼ਬਦ (*parthenos*) ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ ‘ਕੁਆਰੀ ਤੋਂ’ ਹੈ, ਇਬਰਾਨੀ ਸ਼ਬਦ (*almah*) ਦੀ ਥਾਂ ਹੈ। ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਵਿਚ ‘ਅਲਮਾਹ ਦਾ ਅਰਥ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਅਣਵਿਆਹੀ ‘ਕੁਆਰੀ,’ ਜਾਂ ‘ਕੁਆਰੀ ਕੁੜੀ’ ਹੁੰਦਾ ਹੈ (ਵੇਖੋ ਉਤਪਤ 24:43; ਸਰੇਸ਼ਠਗੀਤ 1:3; 6:8)। ਤਿੰਨ ਹੋਰ ਮੌਕਿਆਂ ਤੇ ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਇਕ ਮੁਟਿਆਰ ਭਾਵ ਅਣਵਿਆਹੀ ਕੁੜੀ ਹੈ (ਵੇਖੋ ਕੂਚ 2:8; ਜ਼ਬੂਰ 68:25; ਕਹਾਉਤਾਂ 30:19)। ਸਬੂਤ ਦਾ ਵਜ਼ਨ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਹੈ ਕਿ ‘ਅਲਮਾਹ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਵਿਚ ਕਿਤੇ ਵੀ ਵਿਆਹੀ ਹੋਈ ਔਰਤ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਯਸਾਯਾਹ 7: 14 ਦੇ ਅਨੁਵਾਦ ਤੋਂ ਵਧ ਕੇ, ਇਸ ਆਇਤ ਉੱਤੇ ਕਈ ਹੋਰ ਸਵਾਲ ਖੜੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਭਲਾ ਨਬੂਵਤ ਸਿਰਫ਼ ਮਸੀਹ ਦੇ ਕੁਆਰੀ ਤੋਂ ਜਨਮ ਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਕੋਈ ਦੋਹਰੀ ਨਬੂਵਤ ਦਾ ਪੂਰਾ ਹੋਣਾ ਹੈ। ਯਸਾਯਾਹ ਵਿਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਨਬੂਵਤ ਮੂਲ ਪਾਠਕਾਂ ਵਿਚ ਕਿਵੇਂ ਗਈ ਹੋਵੇਗੀ? ਮੱਤੀ ਨੇ ਇਸ ਨਬੂਵਤ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤੀ?

ਲਗਭਗ 735 ਈ. ਪੂ. ਵਿਚ, ਯਸਾਯਾਹ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਦੁਸ਼ਟ ਰਾਜਾ ਅਹਾਜ਼ ਨੂੰ ਇਹ ਯਕੀਨ

ਦੁਆਉਣ ਲਈ ਨਬੂਵਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਖੁਦਾ ਅਰਾਮ (ਸੀਰੀਆ) ਦੇ ਰਾਜੇ ਰਸੀਨ ਅਤੇ ਇਸਰਾਏਲ ਦੇ ਰਾਜੇ ਪਕਹ (ਯਸਾਯਾਹ 7: 1) ਦੋਹਾਂ ਨੂੰ ਦਾਉਦ ਦੇ ਸ਼ਾਹੀ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਨਸ਼ਟ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਵੇਗਾ (ਯਸਾਯਾਹ 7: 6)। ਖੁਦਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਉੱਪਰ ਚੁਣ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਫ਼ਰ ਰਾਜਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਰਾਜਵੰਸ਼ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣਾ ਸੀ (ਵੇਖੋ ਉਤਪਤ 49: 10; 2 ਸਮੂਏਲ 7: 12, 13)। ਆਪਣੇ ਵਾਅਦੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁਦਾ ਨੇ ਯਸਾਯਾਹ ਨਬੀ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਅਹਾਜ਼ ਨੂੰ ਇਕ ਨਿਸ਼ਾਨ ਦਿੱਤਾ:

ਇਸ ਲਈ ਪ੍ਰਭੂ ਆਪ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਕ ਨਿਸ਼ਾਨ ਦੇਵੇਗਾ। ਵੇਖੋ, ਇਕ ਕੁਆਰੀ ਗਰਭਵਤੀ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਪੁੱਤਰ ਜਣੇਗੀ ਅਤੇ ਉਹ ਉਸ ਦਾ ਨਾਮ ਇਮਾਨੂਏਲ ਰੱਖੇਗੀ। ਉਹ ਦਹੀ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਦ ਖਾਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਤੀਕ ਉਹ ਬਦੀ ਨੂੰ ਰੱਦਣਾ ਅਤੇ ਨੇਕੀ ਨੂੰ ਚੁਣਨਾ ਨਾ ਜਾਣੇ। ਕਿਉਂ ਜੋ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਮੁੰਡਾ ਬਦੀ ਨੂੰ ਰੱਦਣਾ ਅਤੇ ਨੇਕੀ ਨੂੰ ਚੁਣਨਾ ਜਾਣੇ, ਉਹ ਜ਼ਮੀਨ ਛੱਡੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਿਹਦੇ ਦੋਹਾਂ ਰਾਜਿਆਂ ਤੋਂ ਤੂੰ ਘਾਬਰਦਾ ਹੈਂ (ਯਸਾਯਾਹ 7: 14-16)।

ਅਹਾਜ਼ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨ ਦੇਣ ਲਈ ਇਸ ਨਬੂਵਤ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਪੁੱਤਰ ਨੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਥੋੜ੍ਹੇ ਕਾਲ ਵਿਚ ਜਨਮ ਲੈਣਾ ਸੀ। ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਬਾਅਦ ਅਸ਼ੂਰੀ ਲੋਕ ਇਸਰਾਏਲ (733 ਈ. ਪੂ.) ਅਤੇ ਅਰਾਮ (732 ਈ. ਪੂ.) ਵਿਚ ਆਏ ਅਤੇ ਕਈਆਂ ਨੂੰ ਕੈਦੀ ਬਣਾ ਕੇ ਲਏ ਗਏ। ਹਕਹ ਅਤੇ ਰਸੀਨ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ (2 ਰਾਜਿਆਂ 15:29, 30; 16:9)। 722 ਈ. ਪੂ. ਵਿਚ ਅਖ਼ਰੀ ਵਿਚ ਅਸੂਰੀਆਂ ਨੇ ਇਸਰਾਏਲ ਨੂੰ ਬੇਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਪੁੱਤਰ ਦਾ ਜਨਮ ਇਸਰਾਏਲ ਅਤੇ ਅਰਾਮ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਖੁਦਾ ਦੇ ਵਾਅਦੇ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਅਸੂਰੀਆਂ ਦੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਇਆ।

ਅਹਾਜ਼ ਲਈ ਨਿਸ਼ਾਨ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਜਨਮ ਸਮੇਂ ਦਾ ਸਿਰਫ਼ ਇਕ ਨਾਪ ਸੀ। ਬੱਚੇ ਦਾ ਜਨਮ ਹੋਣ ਅਤੇ ਸਹੀ ਅਤੇ ਗਲਤ ਦੀ ਪਛਾਣ ਦੀ ਉਮਰ ਤਕ ਪਹੁੰਚਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਰਾਜਿਆਂ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਵਿੱਚੋਂ ਹਟ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਣਾ ਸੀ। ਅਹਾਜ਼ ਨੇ ਨਬੂਵਤ ਵਾਲੀ ਕੁਆਰੀ ਦੇ ਗਰਭਵਤੀ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਭਾਗ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ; ਉਸ ਨੇ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਨੂੰ ਸਮਝਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਰਾਜਿਆਂ ਦੇ ਲੰਘ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਯਸਾਯਾਹ ਨੂੰ ਅਹਾਜ਼ ਨੂੰ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਹ ਤਿਗਲਥ ਪਿਲਸਰ ਨਾਲ ਸੰਗਠਨ ਨਾ ਬਣਾਓ।

ਮੱਤੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਨਬੂਵਤ ਯਿਸੂ ਦੇ ਕੁਆਰੀ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਹੋਈ (1:23) ਉਸੇ ਦੀ ਤਸਦੀਕ ਨਬੂਵਤ ਦੇ ਦੋਹਰੇ ਹੋਣ ਨੂੰ ਵਿਖਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਉਸ ਸਮੇਂ ਲਈ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਹਾਜ਼ ਨੇ ਅਸੂਰੀਆਂ ਕੋਲੋਂ ਮਿਲਣ ਵਾਲੀ ਰਾਹਤ ਲੈਣੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਇਕ ਹੋਰ ਸਮੇਂ ਭਾਵ ਮਸੀਹ ਦੇ ਕੁਆਰੀ ਤੋਂ ਜਨਮ ਲਈ ਸੀ। ਨਬੀ ਦਾ ਕੁਆਰੀ ਤੋਂ ਜਨਮ ਵਾਲਾ ਭਾਗ ਯਿਸੂ ਦੇ ਜਨਮ ਨਾਲ ਪੂਰਾ ਹੋਣਾ ਸੀ। ਅਹਾਜ਼ ਨਬੂਵਤ ਦੇ ਇਸ ਭਾਗ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸਮਝ ਪਾਇਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਸ਼ਾਇਦ ਅਸੀਂ ਵੀ ਨਾ ਸਮਝ ਪਾਉਂਦੇ ਜੇ ਮੱਤੀ ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਇਸ ਪਾਸੇ ਨਾ ਲੁਆਉਂਦਾ।

ਮੱਤੀ ਨੇ ਇਹ ਵਿਖਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਯਿਸੂ ਮਸੀਹ ਭਾਵ ਦਾਉਦੀ ਸੰਤਾਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਆਇਆ, ਯਸਾਯਾਹ 7: 14 ਦੀ ਭਵਿੱਖਵਾਣੀ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ। ਉਹ ਦਾਉਦ ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਰਾਜਵੰਸ਼ ਬਾਰੇ ਕੀਤੇ ਵਾਅਦਿਆਂ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਈ ਇੱਕੋ ਹੀ ਵਾਰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਆਇਆ (2 ਸਮੂਏਲ 7: 12, 13)। ਇਸ ਦੇ ਇਲਾਵਾ ਯਿਸੂ ਮੋਅਜਜ਼ੇ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਕੁੱਖ ਵਿਚ ਆਇਆ ਅਤੇ ਮਰੀਅਮ ਦੇ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਜਦਕਿ ਉਹ ਕੁਆਰੀ ਸੀ। ਖੁਦਾ ਨੇ ਸਿਰਫ਼ ਇਕ ਸਚਮੁਚ ਕੁਆਰੀ ਤੋਂ ਜਨਮ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਮਰੀਅਮ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਯਿਸੂ ਦਾ ਜਨਮ ਹੈ।¹

‘ਇਮਾਨੁਏਲ’ ਨਾਂਅ ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਹੈ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ। ਅਖ਼ੀਰ ਵਿਚ ਦੇਹਧਾਰੀ ਹੋਣ ਵਿਚ ਯਿਸੂ ਵੱਲੋਂ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ (ਵੇਖੋ ਯਸਾਯਾਹ 9:6, 7)। ‘ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ’ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਖ਼ੁਦਾ ਦੇ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀਆਂ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦ ਹੋਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਵਿਚ ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਖ਼ੁਦਾ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਹੈ। ‘ਸ਼ਬਦ’ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ‘ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਨਾਲ’ ਸੀ ਬਲਕਿ ਉਹ ‘ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ [ਵੀ] ਸੀ’ (ਯੂਹੰਨਾ 1:1)। ‘ਅਤੇ ਸ਼ਬਦ ਦੇਹਧਾਰੀ, ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਵਿਚ ਵਾਸ ਕੀਤਾ’ (ਯੂਹੰਨਾ 1:14)। ਮਾਉਸ ਨੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਹੈ, ‘ਇਹ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ [ਮੱਤੀ ਦੀ] ਇੰਜੀਲ ‘ਇਮਾਨੁਏਲ’ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਹੈ ਕਿ ‘ਵੇਖੋ ਮੈਂ ਜੁਗ ਦੇ ਅੰਤ ਤੀਕਰ ਹਰ ਵੇਲੇ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਹਾਂ’ (ਮੱਤੀ 28:20) ਨਾਲ ਖ਼ਤਮ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।’²²

ਉਡੀਕ ਦਾ ਕਾਲ—ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਾ ਸਮਾਂ (1:24, 25)

²⁴ਉਸੇ ਵੇਲੇ ਯੂਸੁਫ਼ ਨੇ ਸੁੱਤੇ ਉੱਠ ਕੇ ਜਿਵੇਂ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਦੂਤ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਤਿਵੇਂ ਹੀ ਕੀਤਾ ਅਰ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਘਰ ਲਿਆਇਆ। ²⁵ਅਤੇ ਉਹ ਨੂੰ ਨਾ ਜਾਣਿਆ ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਉਹ ਪੁੱਤਰ ਨਾ ਜਣੀ ਅਤੇ ਉਹਦਾ ਨਾਮ ਯਿਸੂ ਰੱਖਿਆ।

ਆਇਤ 24. ਜਦ ਯੂਸੁਫ਼ ਸੁਪਨੇ ਤੋਂ ਜਾਗਿਆ ਤਾਂ ਜੇ ਕੁਝ ਉਸ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਉਹ ਉਸ ਦੀ ਹਕੀਕਤ ਤੋਂ ਕਾਇਲ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਫ਼ੌਰਨ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਘਰ ਲਿਆਉਣ ਦੇ ਫ਼ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ। ਯੂਸੁਫ਼ ‘ਖ਼ੁਦਾ ਦੀ ਇੱਛਾ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਪਲੇਠੇ ਪੁੱਤਰ ਦਾ ਪਿਤਾ ਬਣਨ ਦੇ ਹੱਕ ਨੂੰ ਜਿਸਨੂੰ ਯਹੂਦੀ ਪਿਤਾ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਖ਼ੁਸ਼ਕਿਸਮਤੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਛੱਡ ਦੇਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ’ ਸੀ।²³ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਇਹ ਜਾਣਨ ਦਾ ਕੋਈ ਤਰੀਕਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਲੀਸਬਤ (ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਕਲਪਨਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜ਼ਕਰਯਾਹ) ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕਿੰਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਰੀਅਮ ਦੇ ਗਰਭਵਤੀ ਹੋਣ ਦਾ ਪਤਾ ਸੀ। ਮਰੀਅਮ ਨੂੰ ਕੁਆਰੀ ਤੋਂ ਜਨਮ ਦੇ ਐਲਾਨ ਦੇ ਵੇਲੇ ਜਿਬਰਾਈਲ ਫ਼ਰਿਸ਼ਤੇ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ‘ਸਾਕ’ ਇਲੀਸਬਤ ਵੀ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਯੂਹੰਨਾ ਨਾਲ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਗਰਭਵਤੀ ਸੀ (ਲੂਕਾ 1:36)। ਵਚਨ ਤੋਂ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਰੀਅਮ ਫ਼ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੇ ਐਲਾਨ ਦੇ ਫ਼ੌਰਨ ਬਾਅਦ ਪਵਿੱਤਰ ਆਤਮਾ ਵੱਲੋਂ ਗਰਭਵਤੀ ਪਾਈ ਗਈ ਅਤੇ ਉਹ ‘ਉਨੀਂ ਦਿਨੀਂ’ (ਲੂਕਾ 1:39) ਇਲੀਸਬਤ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਗਈ। ਉਸ ਦੀ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਮਰੀਅਮ ਗਰਭਵਤੀ ਹੈ (ਲੂਕਾ 1:42, 43)। ਮਰੀਅਮ ਇਲੀਸਬਤ ਨਾਲ ‘ਤਿੰਨ ਕੁ ਮਹੀਨੇ’ (ਲੂਕਾ 1:56) ਰਹੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੇ ਘਰ ਵਾਪਸ ਆਉਣ ਤਕ ਉਸ ਦਾ ਪੇਟ ਨਜ਼ਰ ਆਉਣ ਲਗ ਪਿਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਯੂਸੁਫ਼ ਉਸ ਨੂੰ ਸੁਫ਼ਨੇ ਵਿਚ ਫ਼ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇ ਫ਼ੌਰਨ ਬਾਅਦ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਲੈ ਆਇਆ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਉਸ ਦੀ ਹਾਲਤ ਦਾ ਪਤਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।²⁴

ਆਇਤ 25. ਅਤੇ [ਯੂਸੁਫ਼ ਨੇ] ਉਹ ਨੂੰ ਨਾ ਜਾਣਿਆ ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਉਹ ਪੁੱਤਰ ਨਾ ਜਣੀ। NASB ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਹੈ, ‘ਪਰ [ਯੂਸੁਫ਼] ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕੁਆਰੀ ਰੱਖਿਆ, ਜਦ ਤਕ ਉਸ ਨੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਜਨਮ ਨਾ ਦਿੱਤਾ’ (ਅਨੁਵਾਦਕ)। ਇਹ ਗੱਲ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਉਘਾੜਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਚਮੁਚ ਕੁਆਰੀ ਦਾ ਗਰਭਵਤੀ ਹੋਣਾ ਅਜੇ ਜਨਮ ਦੇਣਾ ਸੀ। ਯੂਨਾਨੀ ਲਿਖਤ ਵਿਚ ਮੂਲ ਵਿਚ ‘[ਉਸ ਨੇ] ਉਸ ਨੂੰ ਕੁਆਰੀ ਰੱਖਿਆ’ ਦੀ ਥਾਂ ‘ਉਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਜਾਣਿਆ’ ਹੈ (ਵੇਖੋ NKJV)।

ਯੂਨਾਨੀ ਸ਼ਬਦ (*ginōskō*) ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ‘‘ਜਾਣਿਆ’’ ਮੇਲ ਖਾਂਦੇ ਇਬਰਾਨੀ ਸ਼ਬਦ (*yada*) ਨਾਲ ਦੋਹਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ, ਸਰੀਰਕ ਸਬੰਧਾਂ ਲਈ ਨਰਮ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ (ਵੇਖੋ ਉਤਪਤ 4: 1, 17, 25; ਲੂਕਾ 1:34; KJV)। ਕੁਝ ਯੂਨਾਨੀ ਹੱਥਲਿਖਤਾਂ ਵਿਚ ‘‘ਪੁੱਤਰ’’ ਵਿਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਖ਼ਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ‘‘ਜੇਠਾ’’ (ਵੇਖੋ KJV) ਹੈ ਜੋ ਸ਼ਾਇਦ ਲੂਕਾ 2: 7 ਦੇ ‘‘ਉਹ ਆਪਣਾ ਜੇਠਾ ਪੁੱਤਰ ਜਣੀ’’ ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਬੇਦਾਗ ਗਰਭਵਤੀ ਹੋਣ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਉੱਪਰੋਂ ਵੇਖੀਏ ਤਾਂ ਭਰਮਾਉਣ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਯਿਸੂ ਲਈ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਬਲਕਿ ਇਹ ਮਰੀਅਮ ਵਾਸਤੇ ਹੈ^{੯੫} ਇਸ ਵਿਚ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਲਾਹੀ ਸੀ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਉਹ ਬੰਦਗੀ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ। ਬਾਈਬਲ ਇਹ ਸਿੱਖਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ; ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਹ ਉਸ ਦੇ ਇਨਸਾਨ ਹੋਣ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ (12:46-50; 13:55; ਲੂਕਾ 2:48-51; ਯੂਹੰਨਾ 2:3, 4; 19:25-27)। ਗਰਭਧਾਰਣ ਦੀ ਗੱਲ ਇਕ ਹੋਰ ਸਿੱਖਿਆ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਹੈ, ਜੋ ਮਰੀਅਮ ਦੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਵੀ ਕੁਆਰੀ ਰਹਿਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਮੱਤੀ ਦੀ ਗੱਲ ਦਾ ਮਤਲਬ ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਮਸੀਹ ਦੇ ਜਨਮ, ‘‘ਤਕ’’ (1:25) ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਬਾਅਦ ਉਹ ਅਤੇ ਯੂਸੁਫ਼ ਜਿਸਮਾਨੀ ਸਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਹੇ। ਉਸ ਦੇ ਬਾਅਦ ਵਚਨ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਆਮ ਜਿਸਮਾਨੀ ਸਬੰਧ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਇਹ ਸਾਫ਼ ਹੈ ਕਿ ਮਰੀਅਮ ਦੇ ਹੋਰ ਵੀ ਬੱਚੇ ਸਨ, ਤਾਂਕਿ ਜ਼ਾਹਿਰ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਮ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਯੂਸੁਫ਼ ਤੋਂ ਉਸ ਦੀ ਕੁੱਖ ਵਿਚ ਆਏ ਸਨ (12:46; 13:55, 56)।

ਯਿਸੂ ਦੇ ਜਨਮ ਦੇ ਬਾਅਦ ਮਰੀਅਮ ਨਾਲ ਜਿਸਮਾਨੀ ਸਬੰਧ ਬਣਾ ਕੇ ਯੂਸੁਫ਼ ਨੇ ਉਸ ਪਰਗਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੱਚਾਈ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਵਿਖਾਇਆ ਕਿ ਮਰੀਅਮ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਇਹ ਆਖ ਕੇ ਕਿ ਮਰੀਅਮ ਇਕ ਬਦਚਲਨ ਔਰਤ ਸੀ ਅਤੇ ਯਿਸੂ ਨਜ਼ਾਇਜ਼ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀ ਸੰਤਾਨ ਸੀ, ਕੁਫ਼ਰ ਬਕਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਮੂੰਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਈ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਯੂਸੁਫ਼ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਮਰੀਅਮ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਹੋਣ ਲਈ ਲੈ ਆਇਆ ਬਲਕਿ ਉਸ ਨੇ ਫ਼ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੀ ਹਦਾਇਤ ਨੂੰ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਉਹਦਾ ਨਾਮ ਯਿਸੂ ਵੀ ਰੱਖਿਆ (1:21)। ਅਜਿਹਾ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੇ ਯਿਸੂ ਨੂੰ ‘‘ਯੂਸੁਫ਼ ਦਾ ਪੁੱਤਰ’’ ਹੋਣ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹਕ ਦੇ ਦਿੱਤਾ (1: 16; 13:55; ਯੂਹੰਨਾ 6:42)। ਇਹ ਨਾਂਅ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਯਿਸੂ ਦੇ ਅੱਠ ਦਿਨਾਂ ਦਾ ਹੋਣ ਤੇ, ਉਸ ਦੀ ਸੁੰਨਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵੇਲੇ ਹੋਇਆ (ਲੂਕਾ 2:21)। ਨਾਂਅ ‘‘ਯਿਸੂ’’ ਮੁੱਢਲੀਆਂ ਅਤੇ ਆਖ਼ਰੀ ਆਇਤਾਂ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਇਸ ਭਾਗ ਨੂੰ ਖੂਬਸੂਰਤ ਬਣਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ (1: 18, 25)।

~~~ ਸਬਕ ~~~

ਇਕ ਅਣਚਾਹਿਆ ਬੱਚਾ (1:18-25)

ਕੁਝ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਇਕ ਨਿਰਾਲੇ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਇਕ ਬੱਚੇ ਦਾ ਜਨਮ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਇਕ ਅਜਿਹੀ ਮਾਂ ਨੇ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਜੋ ਬਿਨਾਂ ਵਿਆਹ ਦੇ ਗਰਭਵਤੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਉਸ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਉਸ ਦਾ ਮੰਗੇਹਤਰ ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਸ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਕਰਦਾ ਸੀ, ਉਸ ਨੇ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾ ਕੇ ਉਸ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰ ਲਿਆ। ਅੱਜ ਕੁਝ ਲੋਕ ਇਸ ਮੁਟਿਆਰ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਗਰਭਵਤੀ ਹੋ ਕੇ ਜ਼ਲੀਲ ਹੋਣ ਅਤੇ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਵਿਚ ਨਾ ਪੈਣ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦੇਣਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਭੇਤ ਰੱਖਣ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਇੱਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਬੱਚੇ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਵੀ ਗਰਭਪਾਤ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ

ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਚੱਲਣਾ ਸੀ। ਇਸ ਕਹਾਣੀ ਵਿਚ ਮੁਟਿਆਰ, ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਲਾਇਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਮਰੀਅਮ, ਯਿਸੂ ਦੀ ਮਾਤਾ ਸੀ।

ਗਰਭਪਾਤ ਪੁਰਾਣੇ ਜਮਾਨੇ ਤੋਂ ਹੁੰਦਾ ਆਇਆ ਹੈ। ਮਰੀਅਮ ਦੇ ਵਕਤ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਜੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਕਰਾ ਦੇਣਾ ਚੁਣ ਲੈਂਦੀ ਤਾਂ ਕੀ ਹੋਣਾ ਸੀ? ਜੇ ਯਿਸੂ ਪੈਦਾ ਹੀ ਨਾ ਹੋਇਆ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਕੀ ਹੋਣਾ ਸੀ? ਭਲਾ ਉਹ ਮਰੀਅਮ ਦੀ ਕੁੱਖ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਖੁਦਾ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਅਤੇ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਮੁਕਤੀਦਾਤੇ ਨਾਲੋਂ ਘੱਟ ਸੀ? ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ। ਮਰੀਅਮ ਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਯਿਸੂ ਕੌਣ ਹੈ (ਵੇਖੋ 1:20-23; ਲੂਕਾ 1:26-38), ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਕਢਾਉਣਾ ਨਹੀਂ ਸੀ; ਪਰ ਮਨ ਲਓ ਕਿ ਜੇ ਉਹ ਗਰਭਪਾਤ ਕਰਵਾ ਦਿੰਦੀ। ਜਿੰਨੀ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਭਰੀ ਹਾਲਤ ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਅੱਜ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਬਗੈਰ ਕਿਤੇ ਵੱਧ ਆਸ ਰਹਿਤ ਅਤੇ ਬੇਸਹਾਰਾ ਹੋਣੀ ਸੀ। ਹਰ ਰੋਜ਼ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਬੇਕਸੂਰ ਬੱਚੇ ਕੱਢਵਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿੰਨੇ ਹੀ ਵੱਡੇ ਹੋ ਕੇ ਸੰਸਾਰ ਲਈ ਬਰਕਤ ਦਾ ਕਾਰਣ ਬਣ ਸਕਦੇ ਸਨ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਦੇ ਮੌਕਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇਗਾ?

ਅਣਚਾਹੇ ਬੱਚੇ ਕੋਈ ਨਵੀਂ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਦ ਯਿਸੂ ਦਾ ਜਨਮ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਸਿਵਾਇ ਉਸ ਦੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਸ਼ਾਇਦ ਕੁਝ ਹੋਰ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਛੁੱਟ, ਦੂਜਿਆਂ ਲਈ ਉਹ ਅਣਜਾਹਿਆ ਹੀ ਸੀ।

ਹੇਰੋਦੇਸ ਮਗਨ ਉਸ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਉਹ ਆਪਣੀ ਗੱਦੀ ਉੱਤੇ ਕਿਸੇ ਦੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲੈਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਲੈਣ ਵਾਲ ਤੋਂ ਡਰਦਾ ਸੀ। ਜਦ ਇਸ ਸਨਕੀ ਰਾਜੇ ਨੇ ਜਿਹੜਾ ਆਪਣੇ ਕਹਿਰ ਦੇ ਦੌਰਿਆਂ ਤੇ ਕਾਤਲਾਨਾ ਹਮਲਿਆਂ ਕਰਕੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਸੀ, ਇਸ ਬੱਚੇ ਦੇ ਜਨਮ ਦੀ ਗੱਲ ਸੁਣੀ ਜੋ 'ਯਹੂਦੀਆਂ ਦਾ ਰਾਜਾ' ਹੋਣ ਲਈ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮਰਵਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹਿਆ (2:7-18)।

ਵੱਡਾ ਹੋਣ ਤੇ, ਆਪਣੀ ਸੇਵਕਾਈ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਯਿਸੂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਘਰ ਦੇ ਕਈ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕਬੂਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ (ਯੂਹੰਨਾ 7:5)। ਉਸ ਦੇ ਜੀ ਉੱਠਣ ਤਕ ਉਸ ਦਾ ਕੋਈ ਭਰਾ ਉਸ ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਸੀ (ਯੂਹੰਨਾ 7:5; ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 1:14; 1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 15:7)।

ਯਹੂਦੀ ਧਾਰਮਿਕ ਸੰਗਠਨ ਉਸ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਯੂਹੰਨਾ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, 'ਉਹ ਆਪਣੇ ਘਰ ਆਇਆ ਅਤੇ ਜਿਹੜੇ ਉਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਸਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕਬੂਲ ਨਾ ਕੀਤਾ' (ਯੂਹੰਨਾ 1:11; ਵੇਖੋ ਯਸਾਯਾਹ 53:3-9)।

ਸਾਨੂੰ ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਖੁਦਾ ਦੇ ਦਾਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸਲਾਹੁਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਪਤਾ ਬਚਿਆਂ ਨਾਲ ਸਾਡੇ ਵਿਹਾਰ ਤੋਂ ਲੱਗਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਕੁੱਖ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੋਣ ਜਾਂ ਬਾਹਰ। ਸਾਨੂੰ ਗਰਭਪਾਤ ਭਾਵ ਬੇਕਸੂਰ ਅਤੇ ਬੇਜ਼ਬਾਨ ਅਣਜੰਮੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਖਾਤਮੇ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਨਾਲ ਖੜੇ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਇਲਾਵਾ ਸਾਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਹਮਦਰਦੀ ਵਿਖਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬੇਪਰਵਾਹੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਮਾੜਾ ਸਲੂਕ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਕੁਆਰੀ ਤੋਂ ਜਨਮ (1:18-25)

ਮੋਅਜਜ਼ੇ ਰਾਹੀਂ ਗਰਭ ਵਿਚ ਆਉਣ ਅਤੇ ਕੁਆਰੀ ਤੋਂ ਯਿਸੂ ਦੇ ਜਨਮ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਮਸੀਹੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਖੰਬੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਪੰਜ ਖ਼ਾਸ ਮੁਲਾਂਕਣਾਂ ਉੱਤੇ ਸਾਨੂੰ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। (ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ 'ਕੁਆਰੀ ਤੋਂ ਜਨਮ' ਹੀ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ।)

ਕੁਆਰੀ ਤੋਂ ਜਨਮ ਇਕ ਇਲਾਹੀ ਕੰਮ ਸੀ। ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਯਿਸੂ ਦਾ ਆਉਣਾ ਖੁਦਾ ਦੇ ਫ਼ਜ਼ਲ ਅਤੇ ਪਹਿਲ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਸੀ (ਯੂਹੰਨਾ 3:16; ਅਫ਼ਸੀਆਂ 2:8-10)। ਮਨੁੱਖ ਆਪਣੇ ਬਚਾਏ ਜਾਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਯਿਸੂ ਦਾ ਆਉਣਾ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਹੋਣ ਜਾਂ ਮਨੁੱਖੀ ਜਨਮ

ਦੀ ਸੁਭਾਵਕ ਪਰਕਿਰਿਆ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਨਰ ਨਾਰੀ ਦੀ ਇੱਛਾ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਬਲਕਿ ਇਹ ਪਵਿੱਤਰ ਆਤਮਾ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਖੁਦਾ ਵੱਲੋਂ ਇਕ ਮੋਅਜਜ਼ਾ ਸੀ (1: 18, 20; ਲੂਕਾ 1:35), ਭਾਵ ਸਾਡੀ ਮਨੁੱਖੀ ਲੋੜ ਲਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇਕ ਰੱਬੀ ਕੰਮ।

ਕੁਆਰੀ ਤੋਂ ਜਨਮ ਨਬੂਵਤ ਦਾ ਪੂਰਾ ਹੋਣਾ ਸੀ। ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਯਿਸੂ ਦਾ ਆਉਣਾ ਅਖ਼ੀਰ ਵਿਚ ਯਸਾਯਾਹ ਦੀ ਨਬੂਵਤ ਦਾ ਪੂਰਾ ਹੋਣਾ ਸੀ ਕਿ ‘‘ਵੇਖੋ ਕੁਆਰੀ ਗਰਭਣੀ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਪੁੱਤਰ ਜਣੇਗੀ, ਅਤੇ ਉਹ ਉਸ ਦਾ ਨਾਮ ਇਮਾਨੁਏਲ ਰੱਖਣਗੇ, ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਹੈ ‘ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਅਸਾਡੇ ਅਸੰਗ’ ’’ (1:23)। ਮਸੀਹ ਦੇ ਆਉਣ ਨਾਲ ਖੁਦਾ ਨੇ ਦਾਉਦ ਦੀ ਗੱਦੀ ਉੱਤੇ ਉਸ ਦੀ ਸੰਤਾਨ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਪੂਰਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ (2 ਸਮੂਏਲ 7: 12, 13; ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 2:29-36)।

ਕੁਆਰੀ ਤੋਂ ਜਨਮ ਯਿਸੂ ਦੀ ਪੂਰਵਹੋਂਦ ਦਾ ਵਰਣਨ ਹੈ। ਨਵਾਂ ਨੇਮ ਮਸੀਹ ਦੀ ਪੂਰਵ ਹੋਂਦ ਦੀ ਗੱਲ ਦੱਸਦਾ ਹੈ। ਯੂਹੰਨਾ 1: 1 ਆਖਦਾ ਹੈ, ‘‘ਆਦ ਵਿਚ ਸ਼ਬਦ ਸੀ ਅਰ ਸ਼ਬਦ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਸੰਗ ਸੀ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਸੀ।’’ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਯਿਸੂ ਮੋਅਜਜ਼ੇ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਆਇਆ, ਉਸ ਦੇ ਆਦਿ ਤੋਂ ਹੋਣ ਦੇ ਤੱਥ ਨਾਲ ਉਲਝ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਕੁਆਰੀ ਤੋਂ ਜਨਮ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਯਿਸੂ ਕਿਵੇਂ ਸੰਪੂਰਣ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਅਤੇ ਸੰਪੂਰਣ ਮਨੁੱਖ ਬਣਿਆ। ਯੂਹੰਨਾ 1: 14 ਆਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ‘‘ਸ਼ਬਦ ਦੇਹਧਾਰੀ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਕਿਰਪਾ ਅਤੇ ਸਚਿਆਈ ਨਾਲ ਪਰਭੂਰ ਹੋ ਕੇ ਸਾਡੇ ਵਿਚ ਵਾਸ ਕੀਤਾ।’’ ਮਰੀਅਮ (ਮਨੁੱਖ) ਨੇ ਪਵਿੱਤਰ ਆਤਮਾ (ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ) ਦੇ ਵਸੀਲੇ ਨਾਲ ਮੋਅਜਜ਼ੇ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਇਕ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਕੁੱਖ ਵਿਚ ਪਾਇਆ, ਜੋ ਇੱਕੋ ਹੀ ਸਮੇਂ ਯਿਸੂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਖੁਦਾ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖ ਹੋਣ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਹੈ (ਵੇਖੋ ਫ਼ਿਲਿਪੀਆਂ 2:6, 7)। ਉਹ ਨਿਰਾ ‘‘ਦਾਉਦ ਦਾ ਪੁੱਤਰ’’ ਹੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ‘‘ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦਾ ਪੁੱਤਰ’’ ਵੀ ਹੈ। ਉਹ ‘‘ਇਮਾਨੁਏਲ’’ ਭਾਵ ‘‘ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਅਸਾਡੇ ਅਸੰਗ’’ ਹੈ।

ਕੁਆਰੀ ਤੋਂ ਜਨਮ ਨੂੰ ਯਿਸੂ ਦੇ ਜੀ ਉੱਠਣ ਅਤੇ ਸੁਰਗ ਵਿਚ ਉੱਪਰ ਉਠਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਯਿਸੂ ਜਿਵੇਂ ਮੋਅਜਜ਼ੇ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਆਇਆ, ਇਵੇਂ ਹੀ ਉਹ ਇਸ ਵਿੱਚੋਂ ਗਿਆ ਵੀ। ਆਪਣੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਤੀਜੇ ਦਿਨ ਉਹ ਜੀ ਉੱਠਿਆ। ਇਕ ਸਮਰੱਥਾ ਭਰਿਆ ਕੰਮ ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਖੁਦਾ ਹੋਣ ਦੀ ਤਸਦੀਕ ਕਰਦਾ ਹੈ (ਰੋਮੀਆਂ 1:4)। ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਚਾਲੀ ਦਿਨਾਂ ਤਕ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਖਾਉਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਯਿਸੂ ਸੁਰਗ ਵਿਚ ਪਿਤਾ ਕੋਲ ਵਾਪਸ ਜਾਣ ਲਈ ਉੱਪਰ ਚੜ੍ਹ ਗਿਆ (ਲੂਕਾ 24: 51; ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 1:9-11)।

ਕੁਆਰੀ ਤੋਂ ਜਨਮ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਮਤਲਬ ਬਾਈਬਲ ਦੇ ਖੁਦਾ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਨਾਲ ਹੋਣ ਅਤੇ ਮੁੱਢਲੀ ਕਲੀਸੀਆ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਹ ਗੱਲ ਮਰੀਅਮ ਨੂੰ ਜ਼ਨਾਹਕਾਰ ਅਤੇ ਯਿਸੂ ਨੂੰ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਔਲਾਦ ਬਣਾ ਦੇਵੇਗੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਛੁੱਟ ਇਹ ਯਿਸੂ ਨੂੰ ਬੂਠਾ ਅਤੇ ਚਾਲਬਾਜ਼ ਵੀ ਬਣਾ ਦੇਵੇਗੀ। ਕੁਆਰੀ ਤੋਂ ਜਨਮ ਨੂੰ ਨਕਾਰਨ ਦਾ ਮਤਲਬ ਯਿਸੂ ਦੀ ਖੁਦਾਈ ਅਤੇ ਬਚਾਉਣ ਦੀ ਉਸ ਦੀ ਸਮਰਥਾ ਨੂੰ ਨਕਾਰਨਾ ਹੈ।

ਡੇਵਿਡ ਸਟਿਵਰਟ

ਯੂਸੁਫ਼ (1:18-25)

ਬਾਈਬਲੀ ਰਿਕਾਰਡ ਸਾਨੂੰ ਯਿਸੂ ਬਾਰੇ ਬਹੁਤਾ ਨਹੀਂ ਦੱਸਦਾ। ਅਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ ਦਾਉਦ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਸੀ (1: 16, 20), ਜੋ ਨਾਸਰਤ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ (ਲੂਕਾ 2:4)। ਮਰੀਅਮ ਨਾਲ ਉਸ ਦੀ ਕੁੜਮਾਈ ਹੋਈ ਹੋਈ ਸੀ (ਲੂਕਾ 1:27) ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਫ਼ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ

ਕਿ ਮਰੀਅਮ ਦਾ ਗਰਭਵਤੀ ਹੋਣਾ ਖੁਦਾ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਹੈ (1:18-21)। ਯੂਸੁਫ਼ ਇਕ ਧਰਮੀ ਪੁਰਖ ਅਤੇ ਦਿਆਲੂ ਪੁਰਖ ਸੀ ਜੋ ਖੁਦਾ ਦੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਮੰਨਦਾ ਸੀ (1:19, 24, 25; 2:14, 21, 22)। ਮਸੀਹ ਦੇ ਜਨਮ ਦੇ ਬਾਅਦ ਉਹ ਨਾਸਰਤ ਵਿਚ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਤਰਖਾਣਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ (13:55)। ਬਾਰਾਂ ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਹੋਣ ਤੇ ਯਿਸੂ ਯਰੂਸ਼ਲਮ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਮਝ ਨੂੰ ਵਿਖਾਇਆ। ਪਰਿਵਾਰ ਉਸ ਦੇ ਬਾਅਦ ਨਾਸਰਤ ਵਿਚ ਵਾਪਸ ਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਯੂਸੁਫ਼ ਯਿਸੂ ਦੇ ਸੰਸਾਰਿਕ ਪਿਤਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ (ਲੂਕਾ 2:41-52)। ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਬਾਅਦ ਉਸ ਬਾਰੇ ਸਾਨੂੰ ਕੁਝ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਿਵਾਇ ਇਸ ਦੇ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਅਤੇ ਮਰੀਅਮ ਦੇ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਛੇ ਹੋਰ ਬੱਚੇ ਸਨ (13:55, 56)। ਸਾਨੂੰ ਹੋਰ ਕੁਝ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਤਾਂ ਸਾਫ਼ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਸੀਹ ਦੇ ਸਲੀਬ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵੇਲੇ ਤਕ ਉਹ ਮਰ ਚੁੱਕਿਆ ਸੀ (ਯੂਹੰਨਾ 19:25-27)।

ਦੋ ਵਾਲੀ ਥਾਂਵਾਂ (1:18-25)

ਯਿਸੂ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਇਕ ਹੋਰ ਪਹਿਲੂ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਬੱਚਾ ਤਾਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਬੰਦਾ ਨਹੀਂ। ਉਹ ਬਾਲਕ ਯਿਸੂ ਦੇ ਜਨਮ ਦਿਨ ਨੂੰ ਤਾਂ ਮਨਾਉਣਗੇ, ਪਰ ਰਾਜੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਉਸ ਨੂੰ ਠੁਕਰਾ ਦੇਣਗੇ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 2:14-47)।

ਸਾਲ ਭਰ ਵਿਚ ਖਾਲੀ ਚਰਨੀ ਅਤੇ ਖਾਲੀ ਕਬਰ ਦੋਹਾਂ ਖਾਲੀ ਥਾਂਵਾਂ ਦਾ ਮਹੱਤਵ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਯਿਸੂ ਚਰਨੀ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਉਹ ਵੱਡਾ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਸਿੱਧ ਭਾਵ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਭਰ ਪਾਪ ਰਹਿਤ ਰਿਹਾ। ਉਸ ਨੇ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣ ਅਤੇ ਚੰਗਿਆਈ ਦੇਣ ਦੀ ਸੇਵਾਕਾਈ ਕੀਤੀ। ਅਖ਼ਰੀ ਵਿਚ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਉਹ ਸਲੀਬ ਉੱਤੇ ਮਰ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਾਪਾਂ ਦੀ ਮਾਫ਼ੀ ਮਿਲ ਸਕੇ ਨਾ ਯਿਸੂ ਕਬਰ ਵਿਚ ਹੀ ਰਿਹਾ ਉਹ ਜੀ ਉੱਠਿਆ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਉਸ ਦੇ ਜਨਮ, ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਮੌਤ ਦਾ ਕੁਝ ਮਤਲਬ ਹੈ। ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਭਾਵੇਂ ਯਿਸੂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਚਾਹੇ ਜਾਂ ਨਾ ਚਾਹੇ, ਪਰ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਬੜੀ ਸਿੱਧਤ ਨਾਲ ਲੋੜ ਹੈ (ਮਰਕੁਸ 16:15, 16; ਯੂਹੰਨਾ 3:16-21; 7:7; 15:18, 19)।

ਟਿੱਪਣੀਆਂ

¹ਵੇਖੋ ਲੂਕਾ 1:26-56; 2:1-52; 8:19-21; ਯੂਹੰਨਾ 2:1-11; 19:25-27. ²ਮਿਸ਼ਨਾਰ ਏਤੁਬੋਥ 1.2; 4.2. ਮਿਸ਼ਨਾਰ 200 ਈਸਵੀ ਦੇ ਲਗਭਗ ਪੂਰੀ ਹੋਈ ਸ਼ੁਰੂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਜ਼ਬਾਨੀ ਯਹੂਦੀ ਰਵਾਇਤਾਂ ਦਾ ਮੇਲ ਹੈ। ³1:20 ਵਿਚ NASB 'ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਮਰੀਅਮ ਨੂੰ ਲੈ' ਵਾਕਅੰਸ਼ ਵਿਚ 'ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ' ਸ਼ਬਦ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੂਲ ਵਿਚ ਇਸ ਦਾ ਸ਼ਬਦੀ ਅਨੁਵਾਦ 'ਮਰੀਅਮ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਲੈ' ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ (ਵੇਖੋ NKJV)। ⁴ਮਿਸ਼ਨਾਰ ਕਿਦੁਸ਼ੀਮ 4.9. ⁵ਮਿਸ਼ਨਾਰ ਗਿਤੀਨ 6.7; 9.4. ⁶ਉਹੀ, 9.3. ⁷ਡੋਨਲਡ ਏ. ਹੈਗਨਰ, ਮੈਥਿਉ 1-13, ਵਰਡ ਬਿਬਲੀਕਲ ਕਮੈਂਟਰੀ, ਜਿਲਦ 33ਏ (ਡਲਾਸ: ਵਰਡ ਬੁਕਸ, 1993), 18. ਰੱਬੀਆਂ ਦੀ ਰੀਤ ਵਿਚ ਬੇਵਫ਼ਾਈ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਤਲਾਕ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਲਗਦੀ ਹੈ। (ਮਿਸ਼ਨਾਰ ਏਬਾਮੇਥ 2.8; ਸੇਂਟਾਰ 5.1.) ⁸ਰੋਬਰਟ ਐਚ. ਗ੍ਰੈਂਡਰੀ, ਮੈਥਿਉ: ਏ ਕਮੈਂਟਰੀ ਆਨ ਹਿਜ਼ ਲਿਟਰੇਰੀ ਐਂਡ ਥਿਓਲੋਜੀਕਲ ਆਰਟ (ਗ੍ਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਸ, ਮਿਸ਼ਿਗਨ: ਵਿਲੀਅਮ ਬੀ. ਈਰਡਮੈਨਸ ਪਬਲਿਸ਼ਿੰਗ ਕੰ., 1982), 21. ⁹ਡੀ. ਏ. ਕਾਰਸਨ, ਦ ਗੋਸਪਲਜ਼ ਅਕਾਰਡਿੰਗ ਟੂ ਜੌਨ, ਪਿੱਲਰ ਕਮੈਂਟਰੀ (ਗ੍ਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਸ, ਮਿਸ਼ਿਗਨ: ਵਿਲੀਅਮ ਬੀ. ਈਰਡਮੈਨਸ ਪਬਲਿਸ਼ਿੰਗ ਕੰ., 1991),

335. 10ਉਹੀ, 591.

¹¹ਡਗਲਸ ਆਰ. ਏ. ਹੇਅਰ, *ਮੈਥਿਊ, ਇੰਟਰਪਰਿਟੇਸ਼ਨ* (ਲੂਇਸਵਿੱਲੇ: ਜੌਨ ਨੌਕਸ ਪ੍ਰੈੱਸ, 1993), 9. ¹²ਉਹੀ। ¹³ਰੈਗਨਰ, 18. ¹⁴ਰੋਬਰਟ ਐਚ. ਮਾਉਂਸ, *ਮੈਥਿਊ, ਨਿਊ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਬਿਬਲੀਕਲ ਕਮੈਂਟਰੀ* (ਪੀਬੋਡੀ, ਮੈਸਾਚੂਏਟਸ: ਹੈਂਡ੍ਰਿਕਸਨ ਪਬਲੀਸ਼ਰਜ਼, 1991), 10. ¹⁵*ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ ਆਫ ਜੀਜ਼ਸ ਐਂਡ ਦਾ ਗੌਸਪਲਜ਼*, ਸੰਪਾ. ਯੇਦੇਲ ਬੀ. ਗ੍ਰੀਨ ਐਂਡ ਸਕੌਟ ਮੈਕਨਾਈਟ (ਡਾਉਨਰਜ਼ ਗ੍ਰੇਵ, ਇਲਿਨੋਇ: ਇੰਟਰਵਰਸਿਟੀ ਪ੍ਰੈੱਸ, 1992), 62 ਵਿਚ ਬੈਂਨ ਵਿਦਰਿੰਗਟਨ ਤੀਜਾ, ‘‘ਬਰਥ ਆਫ ਜੀਜ਼ਸ।’’ ¹⁶ਰੈਗਨਰ, 17. ¹⁷ਡੇਵਿਡ ਹਿਲ, *ਦ ਗੌਸਪਲਜ਼ ਆਫ ਮੈਥਿਊ, ਦ ਨਿਊ ਸੈਚੁਰੀ ਬਾਈਬਲ ਕਮੈਂਟਰੀ* (ਗ੍ਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਸ, ਮਿਸ਼ਿਗਨ: ਵਿਲੀਅਮ ਬੀ. ਈਰਡਮੈਨਸ ਪਬਲਿਸ਼ਿੰਗ ਕੰ., 1972), 78. ¹⁸ਉਹੀ। ਵੇਖੋ ਯਸਾਯਾਹ 11:2; 42:1; ਯੇਦੇਲ 2:28. ¹⁹ਸੀਰਾਚ 46:1 (NRSV)। ²⁰ਲਿਓਨ ਮੌਰਿਸ, *ਦ ਗੌਸਪਲ ਅਕਾਰਡਿੰਗ ਟੂ ਮੈਥਿਊ, ਪਿੱਲਰ ਕਮੈਂਟਰੀ* (ਗ੍ਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਸ, ਮਿਸ਼ਿਗਨ: ਵਿਲੀਅਮ ਬੀ. ਈਰਡਮੈਨਸ ਪਬਲਿਸ਼ਿੰਗ ਕੰ., 1992), 29. ²¹ਯਸਾਯਾਹ 7:14 ਦੇ ਹੋਰ ਅਧਿਐਨ ਲਈ, ਵੇਖੋ ਐਚ. ਸੀ. ਲਿਊਵੋਲਡ, *ਐਕਸਪੋਜੀਸ਼ਨ ਆਫ ਆਈਜ਼ਾਯਾਹ* (ਗ੍ਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡ, ਮਿਸ਼ਿਗਨ: ਬੇਕਰ ਬੁਕ ਹਾਊਸ, 1968), 1:155-59. ²²ਮਾਉਂਸ, 10-11. ²³ਵਿਦਰਿੰਗਟਨ, 62. ²⁴ਪਰ ਅਫ਼ਵਾਹਾਂ ਫੈਲੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਯਹੂਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਕਹੀ ਹਰ ਗੱਲ (‘‘ਅਸੀਂ ਹਰਾਮ ਦੇ ਨਹੀਂ ਹਾਂ’’; ਯੂਹੰਨਾ 8:41) ਨੂੰ ਕਈ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਤੱਥ ਵਿਚ ਛੁਰਾ ਮਾਰਨਾ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਯਿਸੂ ਦੀ ਮਾਤਾ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਗਰਭਵਤੀ ਸੀ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਬੇਵਿਸ਼ਵਾਸੇ ਯਹੂਦੀਆਂ ਨੇ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਯਿਸੂ ਮਰੀਅਮ ਦੀ ‘‘ਨਾਜਾਇਜ਼ ਔਲਾਦ’’ ਸੀ, ਮਸੀਹੀਅਤ ਉੱਤੇ ਹਮਲੇ ਕੀਤੇ। (ਓਰੀਗਨ *ਅਗੋਸਟ ਸੈਲਸਸ* 1.28.) ²⁵ਮਰੀਅਮ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ ਤੇ ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ, *ਦ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਸਟੈਂਡਰਡ ਬਾਈਬਲ ਇੰਸਾਲਕਲੋਪੀਡੀਆ*, ਸੋਧਿਆ ਅੰਕ ਜੋਫ਼ਰੀ, ਡਬਲਿਊ (ਗ੍ਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਸ, ਮਿਸ਼ਿਗਨ: ਵਿਲੀਅਮ ਬੀ. ਈਰਡਮੈਨਸ ਪਬਲਿਸ਼ਿੰਗ ਕੰ., 1986), 3:268-73 ਵਿਚ ਵੇਖੋ ਜਿਓਫ਼ਰੀ ਡਬਲਯੂ. ਬ੍ਰੋਮਿਲੇ, ਮੇਰੀ।

ਯਿਸੂ ਦਾ ਜਨਮ ਕਦੋਂ ਹੋਇਆ ਸੀ? (1:18-25)

ਯਿਸੂ ਦੇ ਜਨਮ ਦੀ ਤਰੀਕ ਹੇਰੋਦੇਸ ਮਹਾਨ ਦੀ ਹਕੂਮਤ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਲਗਭਗ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ (37-4 ਈ. ਪੂ.)। ਇਤਿਹਾਸਕ ਤੌਰ ਤੇ ਅਸਿੰ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਹੇਰੋਦੇਸ ਦੀ ਮੌਤ 4 ਈ. ਪੂ. ਦੇ ਅਪ੍ਰੈਲ ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਹੇਰੋਦੇਸ ਨੇ ਯਿਸੂ ਨੂੰ ਮਰਵਾਉਣਾ ਚਾਹਿਆ, ਜ਼ਾਹਿਰ ਤੌਰ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਉਮਰ ਤਕਰੀਬਨ ਦੋ ਸਾਲ ਮੰਨੀ ਗਈ (2: 16), ਵਧੇਰੇ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਕਿ ਯਿਸੂ ਦਾ ਜਨਮ 5 ਈ. ਪੂ. ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਤਰੀਕ ਉੱਤੇ ਉਲਝਣ ਉਸ ਜ਼ਮਾਨੇ ਵਿਚ ਸਮੇਂ ਦੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਗਣਨਾ ਕਰਕੇ ਹੋਈ। ਇਸ ਦਾ ਸਬੰਧ ਡਾਓਨੇਸਿਉਸ ਐਕਸਿਜਿਉਸ ਨਾਮਕ ਇਕ ਕੈਥੋਲਿਕ ਭਿਕਸ਼ੂ¹ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਇਕ ਗਲਤ ਗਣਨਾ ਨਾਲ ਹੀ ਹੈ ਜਿਸਨੇ ਛੇਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿਚ ਮਸੀਹ ਦੇ ਜਨਮ ਦੀ ਤਰੀਕ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਕੋਲ ਸਹੀ ਗਿਣਤੀ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨਹੀਂ ਸਨ।

ਮਸੀਹ ਦੇ ਜਨਮ ਦੇ ਦਿਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਦਸੰਬਰ 25 ਨੂੰ ਮਨਾਉਣਾ ਲਿਬੇਰਿਉਸ ਨਾਮਕ ਇਕ ਰੋਮਨ ਕੈਥੋਲਿਕ ਬਿਸ਼ਪ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨਾਲ 360 ਈਸਵੀ ਵਿਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ² ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਯਿਸੂ ਦੇ ਜਨਮ ਦੀ ਯਾਦ ਲਈ 20 ਜਾਂ 18 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਦਸੰਬਰ 25 ਦੀ ਪਸੰਦ ਕਲੀਸੀਆ ਦੇ ਕਈ ਬਿਸ਼ਪਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਇਆ ਸਮਝੌਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਦੀ ਚੋਣ ਸੰਭਵ ਤੌਰ ਤੇ ਸੈਟਰਨੇਲੀਆ ਅਤੇ ਬਰੁਮੇਲੀਆ ਦੇ ਰੋਮੀ ਪਰਬਾਂ ਕਰਕੇ ਹੋਈ ਜੋ ਹਨੇਰੇ ਉੱਤੇ ਰੋਸ਼ਨੀ ਦੀ ਆਪਣੀ ਜਿੱਤ ਨਾਲ ‘‘ਨਵਾਂ ਸੂਰਜ,’’ ਜਾਂ ਮਕਰ-ਸੰਕ੍ਰਾਂਤੀ ਨੂੰ ਮਨਾਉਂਦੇ ਸਨ।³ ਮਸੀਹ ਦਾ ਜਨਮ 379 ਵਿਚ ਕੌਂਨਸਟੈਂਟੀਨੋਪਲ ਵਿਚ ਅਤੇ 380 ਵਿਚ ਅੰਤਾਕੀਆ ਵਿਚ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ। ਓਰੀਗਨ (ਲਗਭਗ 185-254) ਨੇ ਮਸੀਹ ਦੇ ਜਨਮ ਦਿਨ ਨੂੰ ਮਨਾਉਣ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਆਖ ਕੇ ਨਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ

ਸਿਰਫ਼ ਪਾਪੀ ਲੋਕ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਨਮ ਦਿਨ ਦੇ ਅਨੰਦ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸਚਮੁਚ ਵਿਚ ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਵਿਚ ਮਿਸਰ ਦੇ ਰਾਜੇ ਫ਼ਿਰਾਊਨ ਵਿਚ ਇਕ ਪਰਬ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਜਨਮ ਦੇ ਦਿਨ ਨੂੰ ਮਨਾਉਂਦੇ [ਉਤਪਤ 40:20], ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਵਿਚ ਹੇਰੋਦੇਸ ਨੂੰ ਵੇਖਦੇ ਹਨ [ਮਰਕੁਸ 6:21]।⁴

ਭਾਵੇਂ ਅਸੀਂ ਪੱਕਾ ਨਹੀਂ ਦੱਸ ਸਕਦੇ ਕਿ ਯਿਸੂ ਦਾ ਜਨਮ ਕਦੋਂ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਪਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਦਸੰਬਰ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਸਿਤੰਬਰ ਵਿਚ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ। ਕਿਉਂ? ਯੂਹੰਨਾ ਬਪਤਿਸਮਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਬਾਰੇ ਸਾਡੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਕਰਕੇ। ਯੂਹੰਨਾ ਜ਼ਕਰਯਾਹ ਨਾਮਕ ਇਕ ਯਾਜਕ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਇਲੀਸਬਥ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਸੀ ਜੋ ਯਿਸੂ ਦੀ ਮਾਤਾ ਮਰੀਅਮ ਦੀ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਸੀ। ਯੂਹੰਨਾ ਦਾ ਜਨਮ ਯਿਸੂ ਤੋਂ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਇਆ (ਲੂਕਾ 1:36)। ਜ਼ਕਰਯਾਹ ਕੋਲ ਫ਼ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵੇਲੇ, ਉਹ ਹੈਕਲ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਵਾਰੀ ਨਾਲ ਸੇਵਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਹ ਅਬੀਯਾਹ ਦੇ ਦਲ (ਲੂਕਾ 1:5), ਜਿਹੜਾ ਦਾਊਦ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਵੱਲੋਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਅਠਵਾਂ ਦਲ ਸੀ (ਵੇਖੋ 1 ਇਤਿਹਾਸ 24:5-10)।

ਮਸੀਹ ਦੇ ਜਨਮ ਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਹਵਾਲਾ ਲੂਕਾ ਵਿਚ ਮਿਲਦਾ ਹੈ: ‘‘ਉਹਨੀਂ ਦਿਨੀਂ ਐਉਂ ਹੋਇਆ ਕਿ ਕੈਸਰ ਅਗਸਤੁਸ ਦੇ ਕੋਲੋਂ ਹੁਕਮ ਨਿਕਲਿਆ ਜੋ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ ਹੋਵੇ। ਇਹ

ਪਹਿਲੀ ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ ਸੀ ਜੋ ਸੂਰੀਆ ਦੇ ਹਾਕਮ ਕੁਰੇਨਿਉਸ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਗਈ'' (ਲੂਕਾ 2: 1, 2)। ਇਤਿਹਾਸਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ, ਅਗਸਤੁਸ ਕੈਸਰ ਨੇ 28 ਈ. ਪੂ. ਵਿਚ ਇਕ ਅਤੇ 8 ਈ. ਪੂ. ਅਤੇ 14 ਈਸਵੀ ਵਿਚ ਹੋਰਨਾਂ ਨੇ ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤੇ। ਜ਼ਾਹਿਰ ਤੌਰ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸਿਰਫ਼ ਰੋਮੀ ਲੋਕ ਹੀ ਸਨ। ਹੇਰੋਦੇਸ ਦੀ ਹਕੂਮਤ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰਾਜ ਤਕਨੀਕੀ ਤੌਰ ਤੇ ਰੋਮੀ ਇਲਾਕਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਰ ਰੋਮ ਨਾਲ ਸਿਰਫ਼ ਉਸ ਦਾ ਸਮਝੌਤਾ ਸੀ, ਹੇਰੋਦੇਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਅਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਵਿਖਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣੀ ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ ਵਿਚ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਦੇਰ ਲਾ ਦਿੱਤੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਉਸ ਦੀ ਖੂਬੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸੂਰੀਆ ਦੇ ਹਾਕਿਮ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕੁਰੇਨਿਉਸ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇੱਕੋ ਇਕ ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ ਜਿਸ ਦਾ ਪਤਾ ਹੈ ਉਹ 6 ਈਸਵੀ ਜਾਂ ਹੇਰੋਦੇਸ ਮਹਾਨ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਲਗਭਗ ਇਕ ਦਹਾਕੇ ਬਾਅਦ ਹੋਈ। ਪਰ ਇਸ ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ ਲਈ ਲੂਕਾ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਦਾ ਕਿਤੇ ਹੋਰ ਉਸ ਦੀ ਇਤਿਹਾਸਿਕ ਯਥਾਰਥਤਾ ਦੇ ਬਚਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਇਲਾਵਾ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ 6 ਅਤੇ 7 ਈਸਵੀ ਵਿਚ ਕੁਰੇਨਿਉਸ ਨੇ ਸੂਰੀਆ ਦੇ ਹਾਕਿਮ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਰੋਮ ਦੇ ਲੇਟਰਨ ਅਜਾਇਬਘਰ ਵਿਚ ਇਕ ਟੁੱਟੇ ਢੁੱਟੇ ਸ਼ਿਲਾਲੇਖ ਤੋਂ ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੇ 10 ਈ. ਪੂ. ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਣ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਕੁਝ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਨਾਲ ਕੁਰੇਨਿਉਸ 12 ਈ. ਪੂ. ਤੋਂ 16 ਈਸਵੀ ਤਕ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤਕ ਸੂਰੀਆਂ ਦਾ ਹਾਕਿਮ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ⁵ ਤਾਂ ਇੱਥੇ ਦਿੱਤੇ ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ ਦਾ ਹੁਕਮ 8 ਈ. ਪੂ. ਵਿਚ ਅਗਸਤੁਸ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਦੇ ਇਲਾਵਾ ਨਾਈਜ਼ਿਲ ਟਰਨਲ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਲੂਕਾ ਦੀ ਆਇਤ ਸਹੀ ਅਨੁਵਾਦ ਹੋਣ ਤੇ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੱਲ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਹੈ: 'ਇਹ ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ ਉਸ ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ ਤੋਂ ਜਿਹੜੀ ਕੁਰੇਨਿਉਸ ਦੇ ਹਾਕਮ ਹੋਣ ਸਮੇਂ ਕੀਤੀ ਗਈ: ਪਹਿਲਾ ਸੀ।'⁶ ਪਰ ਉਸ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਉੱਤੇ ਕਾਫ਼ੀ ਵਿਵਾਦ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਟਿੱਪਣੀਆਂ

¹ਸੈਮੁਅਲ ਮੈਕਿਉਲੀ ਜੈਕਸਨ, ਸੰਪਾ. ਦ ਨਿਊ ਸੈਫ਼-ਹਰਜ਼ੋਗ ਇਨਸਾਈਕਲੋਪੀਡੀਆ ਆਫ਼ ਰਿਲੀਜੀਅਸ ਨਾਲਜ਼ (ਗ੍ਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਸ, ਮਿਸ਼ਿਗਨ: ਬੇਕਰ ਬੁਕ ਹਾਊਸ, 1963), 3:441 ਵਿਚ ਹੈਂਸ ਅਕੇਲਿਸ 'ਡਾਇਓਨਿਸਯੁਸ ਏਕਸਿਜਯੁਸ।' ²ਫਿਲਿੱਪ ਸੈਫ਼, ਹਿਸਟ੍ਰੀ ਆਫ਼ ਦ ਕ੍ਰਿਸਚਿਅਨ ਚਰਚ, ਜਿਲਦ 3, ਨਾਇਸੀਨ ਐਂਡ ਪੋਸਟ-ਨਾਇਸੀਨ ਕ੍ਰਿਸਚਿਅੈਨਿਟੀ (ਨਿਊ ਯਾਰਕ: ਚਾਰਲਸ ਸਕ੍ਰਿਬਨਰ'ਜ਼ ਸੰਜ਼, 1916), 395. ³ਸੈਮੁਏਲ ਮੈਕਿਉਲੀ ਜੈਕਸਨ, ਸੰਪਾ., ਦ ਨਿਊ ਸੈਫ਼-ਹਰਜ਼ੋਗ ਇਨਸਾਈਕਲੋਪੀਡੀਆ ਆਫ਼ ਰਿਲੀਜੀਅਸ ਨਾਲਜ਼ (ਗ੍ਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਸ, ਮਿਸ਼ਿਗਨ: ਬੇਕਰ ਬੁਕ ਹਾਊਸ, 1963), 3:48 ਵਿਚ ਐਲਬਰਟ ਹੈਨਰੀ ਨਿਊਮੈਨ, 'ਕ੍ਰਿਸਮਸ।' ⁴ਓਰਿਗਨ ਹੋਮਿਲੀਜ਼ ਆਨ ਲੈਵਿਟਿਕੁਸ 8.3. ⁵ਕ੍ਰੈਡਰਿਕ ਡਬਲਯੂ. ਡੈਂਕਰ, ਜੀਜ਼ਸ ਐਂਡ ਦ ਨਿਊ ਏਜ: ਏ ਕਮੈਂਟ੍ਰੀ ਆਨ ਸੇਂਟ ਲੂਕ'ਜ਼ ਗੌਸਪਲ, ਸੋਧ ਅਤੇ ਵਿਸਤਾਰ (ਫਿਲਾਡੈਲਫੀਆ: ਫੋਰਟਰੈੱਸ ਪ੍ਰੈੱਸ, 1988), 23 ਵਿਚ ਕੁਰੇਨਿਯੁਸ ਦੇ ਕੈਰੀਅਰ ਤੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ⁶ਜੈਫ਼ਰੀ ਐਲ. ਸ਼ੇਲਰ, 'ਦ ਫ਼ਸਟ ਨੋਇਲ,' ਯੂ. ਐਸ. ਨਿਊਜ਼ ਐਂਡ ਵਰਲਡ ਰਿਪੋਰਟ (21 ਦਸੰਬਰ 1992): 84.